

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. XI. Ratio legendi & audiendi Miſſam cum perfectione; & nominatim
quid ſit agendum in prima eius parte vsque ad Euangelium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

3

HÆ summam sunt virtutes, quas vestes Sacerdotales significant, quarum actibus induere se debent Sacerdotes, ut possint dignè suam Missam celebrare, accommodantes deuotionem cordis, & modestam grauitatemque corporis, ei, quod ipse, ornatus representat; ita ut & corpus, & Spiritus rectè in omnibus conformentur in hoc opere, & in omnibus motibus, verbis, actionibus, ac cæremoniis eius: coniungentes reuerentiam & grauitatem internam cum externa, ad populi ædificationem, & externam ipsam cum interna, ad placendum Deo, qui non delectatur honoribus purè externis.

CAPVT XI.

RATIO LEGENDI ET AVDIENDI MISSAM CUM
*perfectione; & nominatim quid sit agendum in prima eius parte vsq;
 ad Euangelium.*

VM MISSA SIT SACRIFICIUM COMMUNE TOTI vs Ecclesiæ, tria personarum genera ordinariè ad eam concurrunt. Quarum prima & præcipua est ipse Sacerdos, qui aliqua dicit, & facit solus; in aliis autem iuuatur à Ministris ipsi assistentibus, & hi secundum tenent locum; (quorum munia in capite secundo proposuimus) tanti enim momenti hæc munia sunt in oculis Dei, ut aliquos gradus instituerit Sacramenti Ordinis, qui gratiam conferant, ut perfectè fiant. Tertium locum tenent reliqui Fideles, Missæ assistentes: qui, ut supra diximus, etiam offerunt hoc Sacrifitium, magnamque ex eo accipiunt vtilitatem: si, quod ipsis incumbit, rectè præstent: audientes scilicet quæ Sacerdos dicit, & facientes, quæ commendat: eumque imitantes in iis, quæ facit, in eo gradu, qui illis incumbit. Et autem pro fundamento supponendum: in ipsa Missa simul concurrunt eminenter, etiamsi breuiter, exercitia spiritualia, quæ Sancti vocant Lectiõnem, Orationem, Meditationem, & Contemplationem, quorum finis est vnio cum ipso Deo: & Orationem quidem exerceri cum omnibus modis orandi etiam excelsioribus, præcipuè quatuor illis, quos Apostolus vocat, a *orationes affectuosas, gratiarum actiones* ob accepta beneficia, *petitiones* donorum & gratiarum, & *obsecrationes*, hoc est preces adductas titulis & causis, ad obtinendum quod petitur, ut in alio loco factius explicauimus. Et correspondent quatuor titulis, quibus Missa offertur: in quibus omnibus exerceri debent tam Sacerdotes, qui illam legunt, quam reliqui

a 1. Tim. 21.

Ducis spirit
 Tract. 1. c.
 12.

ei ali

ei assistentes. Neque enim absque iusta causa iubebat Deus in lege veteri offerri sibi per singulas hebdomadas *b duodecim panes* nomine duodecim Tribuum Israel, appositio super singulos panes modico *thure lucidissimo*, quo significabatur Sacrificium hoc & Sacramentum sub speciebus panis & vini, quo Christus Dominus noster instituit coram duodecim suis Apostolis, ut illi eorumque Successores illud offerrent pro se & nomine totius multitudinis fidelium, qui omnes coniungerentur ad oblationem cum lucidissimo Orationis thure: *ut sit panis in monumentum oblationis Domini*: qui ad Diuinam eius praesentiam ascendat, & impetret quicquid optamus in bonum vniuersiusque & totius Ecclesiae.

OMNIA haec distinctius licebit videre in iis, quae de singulis rebus dicemus; quas Sacra Missa complectitur; quae in tres quatuorve partes distribuitur. Prima est quasi praeparatio & quaedam dispositio ad ipsum Sacrificium; ab ipso scilicet initio usque ad Euangelium, quae olim vocabatur Missa Catechumenorum: eod quod eo usque permitterentur ei interesse. Inde incipit altera pars, quae disponit ad ipsum praecipuum Sacrificium: & complectitur oblationem panis & vini & ipsam Praefationem. Hanc sequitur tertia pars quae pertinet ad ipsummet Sacrificium usque ad communionem. Ultima pars complectitur reliquum Missae, quae est quasi gratiarum actio propter eam Deo ipsi oblata.

§. I. Confessio, quae praemittitur.

PRIMA VERBA, quae sunt Missae initium, illa sunt: *In nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti*. Nam (ut S. Dionysius dixit) omne opus, cuius scopus est Deus, inchoari debet ab inuocatione Sanctissimae Trinitatis; cuius virtute est parandum. Quamuis enim illa omnibus sit praesens, non tamen omnes ad eam attentè sunt illi praesentes; nisi cum eam attentè & quietè, ut par est, inuocant. Est autem magni momenti, in eius praesentia se constituere, eamque in sua memoria toto tempore, quo Missa durat, habere. Ad eam enim dirigitur Sacrificium; & ipsa intentio ad eius praecipuè gloriam est dirigenda; & quia meminisse, Sanctissimam ipsam Trinitatem praesentem esse, plurimum iuuat attentionem & reuerentiam, quam amplissimum hoc opus exigit & ad inuictò pectore obistendum impugnationibus hostis, conantis Sacrificij fructum impedire. Quemadmodum enim a volucres descendebant super cadavera quae Abraham sacrificare volebat, quas ipse abigebat: ita quo tempore Missa legitur, & auditur, accurrunt Dæmones ad nostram oblationem impediendam; & attentionem & reuerentiam turbendam plurimis imaginationibus & curis nullius momenti; ac propterea opus est, semper illas abigere. Ad quod

b *Leuit.*
24.

Vide Sua
Disp. 4. Sect.
3 in 3. p.

De Diuina
Nomin. 6. 3.

Genes. 16.
2.

Quod non parum confert, attendere, Deum esse presentem nosq; aspiciere. Quamobrem ea verba proferentes, & Sanctissimam Trinitatem innocentes, signamus nos signo **CRUCIS** à fronte usque ad pectus, & à sinistro humero usque ad dextrum, quasi nos virtute **CHRISTI CRUCIFIXI** munientes, ad pugnam ineundam cum hostibus Sacrificii quod offerre intendimus in memoriam mortis, quam ipse in cruce sustinuit.

² **HOC SIGNO** præmissò, Sacerdos dicit versiculum illum Psalmi 42: *b Introibo ad altare Dei: Ministrans verò nomine reliquorum dicit: Ad Deum qui lavificat iuventutem meam.* Quem ter repetit: primum antequam Psalmus inchoetur; deinde in ipsomet Psalmo, ac tertio post eius finem: vt intelligatur, quanta firmitate, & constantia inchoandum & proseguendum sit hoc opus, intendentibus intrare ad altare Dei, eiusque præsentia assistere; quâ renouetur, quod fuerat inueteratum; & restituitur nobis iuventus spiritualis, quæ est feruor spiritus, & lætitia exoriens.

REPETITUR etiam tertio, vt intelligamus, Missam nec dicendam nec audiendam esse solum ex consuetudine, cum quadam tepiditate animo abiectò, tædiofo, ac tristi: quasi graue sit & molestum tempus in eam consumere: sed potius audiendam & legendam esse recenti quadam debilitatione, & spirituali impulsu: quasi illa esset prima, resistendo tædio spiritus, quod tunc aggredi nos audeat. Ac propterea **DAVID** in eodem Psalmo addidit: *Quare tristis es anima mea; & quare conturbas me?* cum enim nihil tibi sit magis gloriosum, quàm ipsa Missa: cur tædio afficeris eam legendò aut audiendò? & cur alijs curis ac disiderio citius finiendi te vexas, vt ad alia, quæ minoris sunt momenti, attendam? *Spera in Deo quoniam adhuc confitebor illi,* quia ipse est *salutare vultus mei,* & *Deus meus* quoniam ipse dabit, vt in eius laudibus perseueres, nec tristis sis & abiectus, sed lætus & valde iucundus. Hoc spiritu excitatus Sacerdos, dicit statim versum illum: *adiutorium nostrum in nomine Domini: & respondetur ei: Qui fecit caelum & terram,* vt omnes intelligant præcipuum in hoc opere auxilium venturum sibi à nomine & potestate Dei: vt non ponant fiduciam suam in carneo suo brachio, aut in propria industria; sed in sola divina gratia, & virtute crucis Christi; qua se signant, cum versum illum proferunt.

³ **ET** quoniam humilitas est fundamentum Sanctitatis, & quæ bonis actionibus nostris præbet initium; quia (vt Salomon dixit) *e iustus prior est accusator sui.* Statim Sacerdos facit generalem Confessionem: quæ opus quoddam est insignis humilitatis, facetur enim se esse peccatorem coram **DEO,** & quæque Sanctis, & hominibus, qui tunc assistunt, di-

³
c Proverb 8.
17.

cit enim Sacerdos : Confiteor vobis fratres ; & humiliter petit , vt o-
rent pro ipso , non solum Sancti , qui in caelo sunt , sed etiam ipsi
assistentes , cum dicit : & vos fratres , &c. Quod mox illi faciunt , dicentes
breuem illam orationem : Misereatur tui , &c. sed quoniam minores lequi
merito debent exemplum maiorum ; & maiores debent praecedere
minores : hinc est , quod caeteri assistentes Confessionem faciant gene-
ralem , fatentes , se etiam peccatores coram Deo , & Sanctis , & ipsomet
Sacerdote , peruntque ab eo , vt pro ipsis oret : quod & ipse facit o-
rationibus prolixioribus , petens a Deo remissionem peccatorum
pro omnibus : eius enim officium est , pro omnibus orare. Confessio
haec eo spiritu est facienda , quem in se continet : ita vt non sint
nuda verba , sed adsint interna sensa suae vilitatis & miseriae , ma-
gnusque dolor de omnibus suis peccatis cogitatione , verbo ,
aut opere admissis : ita vt sibi ipsi culpam tribuat , non alteri , per-
cutiens peccatum suum in signum contritionis , qua tundit & conterit cor
suum.

Sed & cum ab aliis petit pro se orari , id faciat humiliter , agnoscens
suam infirmitatem , & necessitatem , ob quam suorum fratrum auxilio
indiget : etiam si illi sint alia minores , aut ipso inferiores. Propterea enim
SANCTVS IACOBVS Apostolus dixit : d *confitemini alicuius-*
trum peccata vestra , & orate pro inimico vt saluemini. Quod vt praestent om-
nes , Sacerdos clara voce orat pro omnibus : illique respondent verbum
illud : AMEN , quasi approbantes eius petitionem , & ostendentes ,
se desiderare , vt DEVS eam exaudiat , & omnibus concedat. Et sta-
tim Sacerdos orat secretò pro seipso , vt Deus omne peccatum ab ipso au-
ferat : vt cum animae puritate ingredi possit in sancta Sanctorum. Sed
huic secretae orationi praemittit clara voce verbum : *Oremus* : vt circum-
stantes intelligant , debere se etiam breui illo spatio orare secretò : vt Deus
omnes purificet , vt dignè possint coram Sanctis Sanctorum permanere , &
mysterio illi Diuino interesse.

§. II. *Missae Introitus, Kyrie eleison, Gloria in excelsis. &*
orationes.

PR A E M I S S A breui praeparatione praedicta , inchoatur I N T R O I-
T V S Missae , quasi proprium eius initium ; & ferè semper lumitur ex
aliquo psalmo. Tempore enim Apostolorum celebrationi huius
mysterij praemittebant fideles aliquos Psalmos , cantantes Diuinas laudes.
Vtebantur autem potius Psalmis , eò quòd (teste Sancto Dionysio com-
plectantur in se per modum laudum , quicquid Sacra Scriptura continet :

d Iacob. 4.

16.

4

I
Eccles. Hier.
rar. 6. 3.
De Constit.
Mon. 6. 6
c.

De Conf.
Monast. c.
10.

inchoabant igitur eis ed quod (vt ait S. Basilus) deceat ingredi ad conspectum Dei, inchoare ab eius laudibus, priusquam noua petant beneficia: vt sic ostendant, se non tam proprij commodi causa vtentem quam ipsum, vt par est, honorandi & glorificandi. Introitum sequitur *Kyrieleyson & Christeleyson*: quod significat *Domine miserere, Christe miserere*. Quæ voces repetuntur nouies, ter ad singulas Sanctissimæ Trinitatis personas, petendo à singulis, vt nostri misereatur, & remittat omnia nostra peccata, quæ cogitatione, verbo aut opere admisimus. Sacerdos inchoat & Minister respondet: quamuis apud Græcos totus populus Sacerdotem comitatur, idem quod ipse repetens: ad significandum, quàm instantanter studere debeant omnes, hanc misericordiam à Deo petere: à qua omnis nostra felicitas pendet; & vt appareat, Deum non defatigari, etiamsi nos videamur importuni, eandem toties repetentes orationem: potius in eo sibi complacet; quia talis instantia nostra indicium est perseuerantiæ, qua nos disponimus ad misericordiæ eius effectus recipendos.

2

POSTEA sequitur Hymnus: *Gloria in excelsis Deo, &c.* cuius primæ verba primus cecinerunt Angeli ipsa nocte Natalis Christi, cum ipse manifestauit se mundo; ex cuius aduentu magna secuta est gloria Deo in cælo, & magna pax hominibus in terra: quia cælum & terra contulerunt se in vnum, cum Deus factus est homo. Merito autem repetitur idem Canticum in hoc mysterio Missæ, per quod Deo deferuntur summa gloria in cælo; & hominibus summa pax in terra: siquidem ipsemet Christus, qui in cælo est, ad terram descendit: vt hanc pacem communicet hominibus, eosque à terrenis ad cælestia eleuet, vt exultent cum Angelis, eoque perueniant, vt eodem bono fruantur, quo ipsi Angeli. Reliqua verba adiecit Ecclesia, suntque plena valde feruentibus affectibus laudum Dei, Adorationis, Actionis gratiarum, Petitionum, & obsecrationum, additis amoris titulis; vt, quod petimus impetremus. Quod si ipsa verba proferrenter cum sensu eius, quod significant: excitarent procul dubio teneros valde affectus erga tres Diuinas Personas, ad quas ipsa verba diriguntur.

3

Rub. 2. 4

Tomo. 1.

tract 3. c. 3.

HOc Hymno absoluto, conuertens se Sacerdos ad populum, dicit *Domine vobiscum*, cui omnes respondent: *Et cum spiritu tuo*; quæ verba erant communis & ordinaria salutatio antiquorum, quibus Booz suorum meffores salutauit, vt suo loco est dictum, Nec solam salutationis est verbum; sed etiam exhortationis: mones nos præsentis Dei Domini nobilitatem eius quam habet cum omnibus, quæ Deus est; quæ in eius, quam petimus in Sacramento; optantes, vt sit cum omnibus etiam per gratiam & charitatem, & per intimam familiaritatem, implens quod promissit, cum

dux

dixit: *b* *Ecco ego vobiscum sum omnibus diebus: usque ad consummationem saeculi.* Cumque haec saluatio tam multa complectatur, eam Sanctus Dionysius appellat dignissimam, Sanctam, mysticam, ac caelestem. Estque summi momenti, excitare fidem ac desiderium huius praesentiae frequenter: & propterea octies in Missa repetitur, praecipue ante orationes, ne praesentiae Domini obliuiscamur; sed semper attendamus, quod sit nobiscum; & feruenter optemus, vt sit perfectissimo modo, quem ipsa verba significant. Nam S. Augustinus dixit; non omnes esse cum Deo eo modo, quo dixit Dauid; *ego semper tecum*: cogitando scilicet de te, diligendo te, meumque Spiritum simul cum tuo vniendo; neque Deus est semper cum omnibus eo modo, quo dicimus in Missa; *Dominus vobiscum*, assistendo scilicet, vt vobis faueat suaque dona & gratias comunicet. Expedi tamen studere, vt semper cum Deo simus, vt & ipse semper nobiscum sit iuxta illud, quod quidam Propheta dixit Israelitis; *c* *Dominus vobiscum, quia fuistis cum eo.* Vtimum autem voce *Dominus* potius, quam alia: vt nos ad reuerentiam & timorem excitet; & quoniam Sacrificium offertur Deo, qua est rerum omnium Creator. huic enim nomini innititur titulus *Domini*; item: quia etiam propter Incarnationem & Passionem cepit nouo titulo noster esse *Dominus*; nos vero eius serui, redempti eius Sanguine: qui capimus esse eius possessio, vt nos per hoc Sacrificium possideat: in quo tanquam rem ipsius nos ei offerimus. Nec vacat mysterio, quod Sacerdoti dicenti: *Dominus vobiscum*, non respondeatur: *Et tecum*; Sed: *Et cum spiritu tuo*: quod verbum est maioris momenti, magisque spirituale: quasi respondentes optent: Dominum implere spiritum eius deuotione, vt magno feruore pro omnibus oret; ita vt eius oratio non solum lingua proferratur, sed multo magis corde & Spiritu.

STATIM autem Sacerdos profert verbum; *Oremus*, omnes exhortans ad orandum; & monens, vt cum ipso orent; & quod ipse omnium nomine oret. Ac propterea Missae Orationes vocantur *Collectae*: quia omnes fideles Spiritu sese colligunt ad orandum; & omnes coniunguntur vniione voluntatum ad idem petendum; & cum ipso Sacerdote sese coniungunt, ad petendam si nua eum eo, quod ipse nomine totius Ecclesiae pro omnibus petit. Ac propterea Sacerdos clara voce orat; vt omnes intelligant, quid petant: reliqui autem corde & affectu orare debent: optantes, vt Deus illum exaudiat; & quod petit, largatur: exstimulantes fiduciam suam, qua iocundatur pro missione ipsius S. luatoris dicentis: *d* *Si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re quamcuque petierint, fiet illis a Patre meo, qui in caelis est. Vbi enim sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.*

Quod ad litteram, vt dicitur, impletur in ipsa Missa: in qua fideles

b *Matth.*
28. 20.
Ecclesi. Hierarch. c. 3.

c *2. Par. 15. 2.*
In Duce
Spirit. tract.
1. c. 6.

d *Matth.*
19.

conueniunt cum Sacerdote, ad simul orandum: in quorum medio est ipse Christus Dominus Noster tanquam supremus Sacerdos, pro omnibus orans, & Sacrificium ipsum offerens, vt exaudiantur: & ipsa Ecclesia orat etiam per suam Ministrum, quæ Mater est multò prudentior, quam fuerit Mater filiorum Zebedæi. Quare orantibus cum illa non respondit Dominus: *e Nescitis quid petatis*; petit enim, ab ipso Christo induci quoddam expedit nobis petere ad seruandum ei, si illud obtinuerimus. Quare omnes rationes redundant stupendis affectibus & sensis: petunt enim bona spiritualia, & æterna; imò interdum etiam temporalia: eodem modo, quo talia petere licet. Ex quo fit, vt qui non intelligunt quid petatur in ipsis orationibus, quia ignari sunt latinæ linguæ, nihil meam amittant: debent enim tales cogitare, se esse coram Deo tanquam mutos & surdos; alios autem pro ipsis petere: quorum voces æquè exaudiet Deus, atque si ipsimet peterent. Sufficiat ergo eis, quod effundant cor suum in conspectu Dei, proponentes suas necessitates: vt ipse Dominus eis subueniat. Propterea enim dixit Apostolus: *f Spiritus suppleat locum intelligentiæ*, non intelligentis quid oretur: orat enim pro eo, eiusque cordis defectus promouet, vt communis orationis fructum consequatur. Non tamen negamus: quod idem Apostolus refert, eum, qui non intelligit quid oret, *carere speciali fructu & gustu spirituali*, quo afficitur, qui intelligit & attendit quid dicat: si enim effundat sese, idem ei est, atque si non intelligeret. Quamobrem deberent Sacerdotes valde esse attenti his orationibus: vt Spiritus Sanctus stupendam eis præberet spiritus reflectionem, quam per eas solet communicare.

DENIQUE omnes ferè orationes finiuntur obsecratione illa: *Per Dominum nostrum Iesum Christum &c.* expressâ item mentione regni æterni duraturi: vt inde crescat feruor & fiducia, cum orationes innitantur meritis Iesu Christi, & speretur regnum æternum in eius societate. Et omnes respondent: *Amen*, hoc est: vtinam ita fiat, sicut petis, & ita verum est, sicut dixisti. In quo solo verbo continetur quidquid Sacerdos pluribus dixit, & tanto affectu verbum illud dici potest, vt non minus promereatur verbo illo verbo prolato, quàm si protulisset omnia. Deus enim Dominus noster non tam verborum multitudinem respicit, quàm feruorem affectuum.

c. Mattheo 20.
22.

1. Cor. 14.
16.

versus 14.

§. III. Epistola, Euangelium, & Credo.

ORATIONIBVS primis finitis, sequitur pars quædam Missæ, quæ dirigitur ad docendum, & instruendum fideles; & vt noua motiua & causas ex ea accipiant, ad laudes Diuinas decantandas: Deoque feruenter offerendas suas orationes & Sacrificia. *Prima est lectio quædam scripturæ Sacræ ex Testamento Antiquo aut Nouo, exceptis Euangelis: & vt plurimum accipitur Lectio ex Epistolis S A N C T I P A V L I, & aliorum Apostolorum: quæ propterea appellatur Epistola. Cuius Lectio fuit vsu receptissima in primæua Ecclesia, & si fiat, vt oportet cum aliqua mora & sensu eius, quod legitur vel auditur, magnæ est utilitatis: eò quòd verba illa sint ipsiusmet Spiritus Sancti, qui ea solet in corde legentis vel audientis repetere, firmius imprimens sensum & spiritum, quo fuerunt scripta, & vt S. Gregorius ait, verba illa sunt instar litterarum, quas Deus mittit ad homines, vt suam eis voluntatem, & quid ab eis requirat, manifestet. & Subdiaconus vel Sacerdos, cum Epistolam legit in Missa, eam nobis manifestat, & monet de voluntate Dei. Ad vtrumque autem illorum pertinet eam legere, eum in modum quo in libro ESDRAE dicitur, quod a *Leuita legerunt in libro legis Dei distinctè, & aperitè ad intelligendum: & intellexerunt cum legeretur. Flebat autem omnis populus, cum audiret verba Legis.**

ALII præ timore, attendentes, quàm malè fuissent executi, quod Deus iusserat, alij præ deuotione, optantes ei placere, quæ talia ipsis commendabat. Latet autem aliquod mysterium in eo, quod iubetur Sacerdos, quando Epistola legitur, ponere manus super librum: vt intelligat, debere se Lectionem cum operibus coningere; nec solùm legere, vt sistat in lectione; sed vt manum ad opus applicet, quod in ea commendatur. Sæculares autem, qui lectionem illam non intelligunt possunt interim orare Dominum nostrum, vt ipsis inspiret, & ad cor loquatur, quod ibi legitur; ita vt ipsemet sit Epistola viua, quæ ipsis loquatur: quod solet ipse facere in huiusmodi casibus & occasionibus. Ac propterea expedit, ei dicere sicut Samuel: *b loquere Domine, quia audit seruus tuus, quia vbi tu es, & mihi loqueris; non nocebit, quod non intelligam, quæ homines loquuntur.* Epistolâ finitâ, respondet Minister: *Deo gratias;* ostendens animi gratitudinem ob acceptum ab eo beneficium: quod bonam adeo refectionem nobis præbuerit in mensa Scripturæ Sacræ. Et propter eandem causam addit ipse Sacerdos verbum, *Alleluia,* quæ vox significat: *Laudate Deum,* & repetitur ter aut quater extra tempus iuctus: vt laudetur Deus propter seipsum, & bona quæ nobis confert.

Lib. 4. Epist.
40.a 2. Esdr.
8. 8.

b 1. Reg. 3.

Et

Et quamvis non semper ore proferatur: nunquam tamen est prætermittendum, ut ait S. Augustinus, quin corde dicatur: ut imitemur Davidem dicentem: *Benedicam Dominum in omni tempore semper laus eius in ore meo non tam corporis quam cordis & animæ.*

2.

MAIORI autem solemnitate ac deuotione legitur Sacrum Euangelium: cuius verba ore suo Sanctissimo protulit ipsum et verbum locutum. Ac propterea excellentiam quandam & efficacitatem maiorem habent, ad docendum permouendum, alliciendum, & cor ipsum accendendum: de omnibus enim illis dicere licet: *d verba vite aeterna habet.* Et ipsemet Christus dixit: *verba qua ego loquor vobis spiritus & vita sunt.* Et ministri Phariseorum dixerunt: *e nunquam sic locutus est homo.* Quamuis autem proprium sit Diaconi officium, Euangelium cantare in Missa solemniori; Sacerdoti tamen illi incumbit, cum legit Missam, magna cum reuerentia ac deuotione illud legere. Ad quod melius præstandam, præpetit à Deo gratiam & benedictionem, supplicans, ut quem ad modum calculo mundauit labia Isaia: Prophetæ: ita dignetur ipsius cor & labia purificare: *ut dignè possit eius Euangelium annunciare;* bonumque illud nuncium, ipsius nomine mundo adferre. Quæ oratione præmissa, aggitur rem, præmittens salutationem illam: *Dominus vobiscum,* quam nomen audientes, esse cum illis Saluatorem, qui dixit: *vos vocatis me discipulos & Domine, & bene dicitis: sum etenim.* Tunc autem adest præsens, & ingitur officio Magistri proponens auditoribus verba, quæ locutus fuit mundo; eademque loquitur ad cor eius: qui illa audit, ut oportet. Bene hoc est expertus Magnus ille Antonius, cum ingressus templum, audiens cantari Euangelium, in quo Christus loquebatur adolescenti cuidam dicens: *Si vis perfectus esse: vade vende omnia: quæ habes, & da pauperibus: & veni sequere me.* Quibus verbis ita Deus cor eius tetigit: ut statim opere impleretur, quod verba sonabant. Quo autem spiritu & legendum sit, & audiendum Euangelium, repræsentatur in ipsis caeremoniis, quæ adhibentur à legente, & audientibus. Ut autem utilitatem maiorem adferatur, curandum est, ut interius adsit ille affectus, quem verba indicant. In quo enim super ipsum librum formatur signum crucis, & postea in fronte, ore, & pectore: ad significandum: Euangelicam doctrinam esse Christi Crucifixi, & mysterium crucis, ac mortificationis; & quod non solum legatur, ut sciatur, sed ut menti infigatur & verbo, & opere, omnibus nostris affectibus exprimat: *hæc semper (ut ait Apostolus) mortificatio: Iesu in corpore nostro circumferentes.* Ad finem Euangelij accipit Sacerdos librum in manus, & locum osculatur, in quo fuit crux formata: ad significandum amorem, quo tota illa doctrina sit amplectenda, & in medio cordis ponenda, executionique mandanda. Quod autem omnes illud audiant

In Psal. 106.
c Psal. 33.

In Ioan. 6.
69:6
c Ioan. 7.46.

In Ioan. 13.13

In Mat. 19.
21.

In Cor. 4.10.

stantes, significat reuerentiam & attentionem, animique promptitudinem quam par est habere, ad eam doctrinam excipiendam, & quod iubet exequendum. In fine tandem respondet Minister verbum illud: *Laus tibi Christe*, laudat enim Christum Dominum nostrum propter bonum Euangelij nuntium, & doctrinam quam nos docuit.

IN SIGNVM autem, quod credamus & acceptemus, quæ Christus nos docuit, & in iplo Euangelio audiuius, addi solet Symbolum Nicænum, in quo Fidei nostræ veritates sunt magis expressæ: quas expedit ita distinctè confiteri, vt interior nostra Fides magis excitetur, & protestemur nos eas credere: quia Deus eas reuelauit, & Ecclesia tunc proferendas proponit. Et quamuis dicatur, & audiatur à stantibus sicut ipsum Euangelium: quando tamen peruenitur ad mysterium Incarnationis, quod exprimitur illis verbis *Incarnatus est*: omnes flectunt genua: primum ad Maiestatem Dei adorandam, propter illud beneficiorum beneficium, quod est fons cæterorum. Deinde, vt eadem nostra humiliatione confiteamur ipsiusmet Dei humiliationem, quæ seipsum demisit & abiecit, formam serui accipiens. Ac denique, quod (vt S. Basiliius ait) cum genua flectimus, & è vestigio surgimus, reipsâ protestemur, propter peccata nostra nos in terram occidisse; sed propter Dei misericordiam assurgere ad cælum & hoc nobis prouenisse ab ipsa Incarnatione nostri Saluatoris, qui seipsum, vt nos exaltaret, humiliavit. Euangelio & Symbolo finitis, solebat olim Diaconus dimittere Catechumenos, & reliquos, qui propter aliquod impedimentum non admittebantur ad Diuina mysteria: tunc enim propria illorum Missa finiebatur, quæ ad illorum instructionem dirigebatur. Circa quam expedit hic aduertere, ad consolationem Fidelium non intelligentium, quid in ea dicatur, eò quod omnia proferantur sermone Latino: Ecclesiam Catholicam ab Spiritu Sancto gubernatam, & ex traditione Apostolorum, prudenter ac sanctè (vt S. Concilium Tridentinum declarat) eum morem semper seruasse: vt Missa non legeretur lingua vulgari propter grauissimas rationes, quas habet ad eum seruandum: quas ego hic prætereo, Lectorem remittens ad Doctores, qui illas adferunt & itabiliunt: nostro autem instituto non sunt necessaria: nam Fidelibus, ad quos sermo noster dirigitur, sufficit autoritas Ecclesiæ, & maior reuerentia Sacrificio huic Sanctissimo debita quæ meritò præferri debet proprio cuiusuis iudicio, ac oblectationi; præcipuè cum eius linguæ ignari proprio suo fructu non fraudentur, si, quæ hactenus diximus, & quæ in proximo capite proponentur, præstiterint.

30

Lib. de Spiritu Sancto.
c. 17.

Sess. 22. c. 2.
c. 9.